

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันที่ ๒๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

รายงานผลการตรวจสอบที่ ๓๐๑-๓๐๒/๒๕๖๗

เรื่อง สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินและสิทธิในสุขภาพ กรณีขอให้ตรวจสอบปัญหามลพิษจากโรงงานผลิตไฟฟ้าจากเชื้อเพลิงขยะและโรงงานผลิตปุ๋ย ตั้งอยู่ที่อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

คำร้องที่ { } ผู้ร้อง
๑๑๕/๒๕๖๖ { } ผู้ถูกร้อง

คำร้องที่ { } ผู้ร้อง
 ๑๕๖/๒๕๖๖ { } บริษัท { } ผู้ถูกร้อง

คำร้องทั้งสองเป็นเรื่องเกี่ยวกับสิทธิของบุคคลในทรัพย์สินและสิทธิในสุขภาพ ซึ่งเป็นประเด็นร้องเรียนเดียวกัน กล่าวคือประชาชนได้รับผลกระทบจากมลพิษ ฝุ่น เสียง และกลิ่นเหม็นจากโรงงาน และมีผู้ถูกร้องเป็นบริษัทเดียวกัน จึงให้พิจารณารวมกัน โดยเรียกผู้ร้องตามคำร้องที่ ๑๑๕/๒๕๖๖ ว่า ผู้ร้องที่ ๑ เรียกผู้ร้องตามคำร้องที่ ๑๕๖/๒๕๖๖ ว่า ผู้ร้องที่ ๒ เรียกบริษัท [REDACTED] ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ และเรียกบริษัท [REDACTED] ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒

๑. ความเป็นมา

๑.๑ ผู้ร้องที่ ๑ ร้องเรียนทางไปรษณีย์ตามคำร้องที่ ๑๑๕/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๖ ว่า ผู้ร้องที่ ๑ และภรรยาพักอยู่ [REDACTED] อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ [REDACTED] ได้รับความเดือดร้อนจาก กลิ่นเหม็น เสียงดัง และฝุ่นละอองจากการประกอบกิจการของผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งเป็นโรงงานผลิตไฟฟ้า จากเชื้อเพลิงขยะ (Refuse Derived Fuel หรือ RDF)^๑ และผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งเป็นโรงงานทำปุ๋ยอินทรีย์ และปุ๋ยอินทรีย์ผสมเคมี จึงขอให้ตรวจสอบ

/๑.๒ ผู้ร้องที่ ๒...

^๓ ขณะที่เผาไหม้ได้จากการนำขยะมูลฝอยชุมชนมาผ่านกระบวนการบำบัดทางกายภาพ เช่น การคัดแยก การลดขนาด และการลดความชื้น เป็นต้น เพื่อให้ได้วัสดุที่มีค่าความร้อน ขนาด และคุณลักษณะตามวัตถุประสงค์ของการใช้งาน สะดวกต่อการขนส่ง เหมาะสมในการนำไปใช้เป็นเชื้อเพลิงหลัก, สืบค้นจาก www.dede.go.th/ewt_dl_link.php?nid=๔๘๙๓๕, เมื่อวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๖

๑.๒ ผู้ร้องที่ ๒ ร้องเรียนด้วยตนเอง ณ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามคำร้องที่ ๑๕๖/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ว่า ผู้ร้องที่ ๒ [REDACTED] อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ได้คัดค้านการประกอบกิจการโรงงานผลิตไฟฟ้าจากเชื้อเพลิงขยะของผู้ถูกร้องที่ ๑ เนื่องจากได้รับผลกระทบอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ได้แก่ กลิ่นเน่าเสียและกลิ่นจากการเผาไหม้เชื้อเพลิงขยะ เครื่องจักรเสียงดัง และฝุ่นควันที่ปล่อยออกจากปล่องสู่บรรยากาศ สร้างความเดือดร้อนแก่ชุมชนมาโดยตลอด ที่ผ่านมามีการร้องเรียนปัญหาดังกล่าวต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้ว และหน่วยงานได้มีคำสั่งให้หยุดประกอบการเพื่อปรับปรุงแก้ไข แต่ปัญหาความเดือดร้อนก็ยังคงมีอยู่เช่นเดิม จึงขอให้ตรวจสอบ

๒. การตรวจสอบ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยพิจารณาจากการชี้แจงข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน ดังต่อไปนี้

๒.๑ รายการเอกสาร พยานหลักฐานจากการตรวจสอบ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๒.๑.๑ หนังสือกรมควบคุมมลพิษ ที่ ทส ๐๓๐๗/๒๓๔๙๐ ลงวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๒ หนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงของผู้ถูกร้องที่ ๒ ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

๒.๑.๓ หนังสือสถานีตำรวจภูธรหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ที่ ตช ๐๐๒๑ (นว) ๔๑๐/๓๙๒๒ ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๔ หนังสืออำเภอหนองบัว ที่ นว ๐๔๑๘.๔/๓๑๘๖ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๕ หนังสือกรมโรงงานอุตสาหกรรม ที่ อก ๐๓๐๓/๑๖๓๘๙ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๖ รายงานการลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงของพนักงานเจ้าหน้าที่ ระหว่างวันที่ ๒๙ - ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ณ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

๒.๑.๗ หนังสือร้องเรียนของผู้ร้องที่ ๒ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ถึงคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๘ หนังสือสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครสวรรค์ ที่ นว ๐๐๓๔(๒)/๒๐๖๙ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๙ หนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ [REDACTED] ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๑๐ หนังสือองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว ที่ นว ๗๖๘๐๑/๘๗๐ ลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๖ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๑๑ หนังสือสำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานประจำเขต ๓ (นครสวรรค์) ที่ สกพ ๕๕๒๕/๑๙๕๓ ลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๖ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๑๒ หนังสือกรมควบคุมมลพิษ ที่ ทส ๐๓๐๗/๒๖๕๖๑ ลงวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๖ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๑๓ รายงานการลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงของพนักงานเจ้าหน้าที่ ระหว่าง วันที่ ๑๙ - ๒๐ มกราคม ๒๕๖๗ ณ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

๒.๑.๑๔ หนังสือสำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ ๔ (นครสวรรค์) ที่ ทส ๐๓๑๕/๔๓๗๐ ลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๒ ข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบ

๒.๒.๑ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ร้อง

๑) ผู้ร้องที่ ๑

๑.๑) ผู้ร้องที่ ๑ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ ปลูกข้าว เลี้ยงไก่ และมีบ่อปลา

ห่างจากโรงงานทั้งสองประมาณ ๓๐๐ - ๔๐๐ เมตร

๑.๒) บ้านและที่ดินของผู้ร้องที่ ๑ มีพื้นที่ประมาณ ไร่ และผู้ร้องที่ ๑ เคยเช่าที่ดินของผู้ร้องที่ ๒ ประมาณ ไร่ แต่ไม่ได้ต่อสัญญาเช่า เนื่องจากมีข้อพิพาทเกี่ยวกับปัญหามลพิษ

๑.๓) ผู้ร้องที่ ๑ อยู่ในพื้นที่มากกว่า ๒๐ ปี ก่อตั้งโรงงานทั้งสอง และใช้ไฟฟ้าจากแผงโซลาร์เซลล์มาตลอด ใช้น้ำจากสระเพื่อการอุปโภค แต่ปัจจุบันใช้ไฟฟ้าจากโรงงานของผู้ร้องที่ ๒ เมื่อผู้ร้องที่ ๑ ร้องเรียนไปยังหลายหน่วยงานว่า ได้รับผลกระทบจากการประกอบกิจการโรงไฟฟ้าของผู้ร้องที่ ๒ เช่น เสียงดัง ฝุ่นละออง และกลิ่นกากน้ำตาล ผู้ร้องที่ ๒ จึงเยียวยาความเดือดร้อนดังกล่าว โดยสร้างห้องพร้อมติดกระจกและเครื่องปรับอากาศเพื่อแก้ปัญหาพิษโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย ส่วนผลกระทบจากโรงงานของผู้ร้องที่ ๑ นั้น ผู้ร้องที่ ๑ ได้รับความเดือดร้อนในเรื่องของเสียงดัง กลิ่นเหม็นไหม้ และฝุ่นควัน

๒) ผู้ร้องที่ ๒

ประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนจากโรงงานของผู้ร้องที่ ๑ มี ๒ กลุ่ม ได้แก่

๒.๑) กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ใกล้โรงงาน เช่น บ้านที่อยู่ตรงข้ามกับโรงงานได้กลิ่นเหม็นเน่าขยะและกลิ่นพลาสติกไหม้ตลอดเวลา บางครั้งมีฝุ่นตกลงมาในพื้นที่บ้านของตน ส่วนเสียงดังอยู่ในระดับที่พอรับได้ บ้านที่อยู่ห่างจากโรงงานประมาณ ๑ กิโลเมตร ต้องปิดประตูหน้าต่างและพยายามอยู่ในบ้าน เนื่องจากกลิ่นเหม็นไหม้พลาสติกและฝุ่นควันที่มีลักษณะคล้ายหมอก ทำให้เกิดความกังวลว่าจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพของคนในครอบครัว เป็นต้น

๒.๒) กลุ่มประชาชนที่มีพื้นที่การเกษตรใกล้โรงงาน ได้รับผลกระทบเรื่องกลิ่น หนึ่งในเกษตรกรให้ข้อมูลว่าเคยทำนาและนอนเฝ้าเครื่องสูบน้ำตอนกลางคืน แต่บางช่วงไม่สามารถนอนเฝ้าได้เนื่องจากมีกลิ่นเหม็นเปรี้ยว กลิ่นพลาสติกไหม้ และเสียงที่ดังคล้ายระเบิดตลอดเวลา บางครั้งมีควันฝุ่นฟุ้งกระจายจนไม่สามารถอยู่เฝ้าที่นาได้ ต้องใส่หน้ากากอนามัยมาทำการเกษตร มีอาการระคายเคืองดวงตาเนื่องจากฝุ่นควัน หากขับรถยนต์เปิดกระจกหรือขี่รถจักรยานยนต์จะไต่กลิ่นเหม็นมากในฤดูฝน ทั้งกังวลเกี่ยวกับผลกระทบต่อสุขภาพและความเดือดร้อนรำคาญจากโรงงานผลิตไฟฟ้าของผู้ร้องที่ ๑

๒.๒.๒ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ถูกร้อง

๑) ผู้ถูกร้องที่ ๑

๑.๑) ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน (รง.๔) ทะเบียนโรงงาน เลขที่ [REDACTED] ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๒ จากกรมโรงงานอุตสาหกรรม ประเภทโรงไฟฟ้าชีวมวล กำลังการผลิต ๙.๐ เมกะวัตต์ และได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการผลิตไฟฟ้า เลขที่ [REDACTED] ลงวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๖๔ (อายุใบอนุญาต ๑๐ ปี) จากคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน กำลังการผลิตติดตั้งไม่เกิน ๑๐ เมกะวัตต์ [REDACTED] ประกอบกิจการผลิตไฟฟ้า [REDACTED]

๑.๒) รับเชื้อเพลิงขยะจากโรงงานผลิตเชื้อเพลิงแข็งจากขยะชุมชน ตั้งอยู่ที่จังหวัดเพชรบูรณ์ซึ่งเป็นโรงงานของผู้ถูกร้องที่ ๑ เช่นกัน เชื้อเพลิงดังกล่าวจะถูกจัดเก็บไว้ในอาคารโรงงาน กระบวนการผลิตไฟฟ้าเชื้อเพลิงขยะถูกป้อนเข้าห้องเผาไหม้ของหม้อไอน้ำ (boiler) เพื่อผลิตไอน้ำส่งไปยังระบบกังหันไอน้ำและเครื่องกำเนิดไฟฟ้าที่จะผลิตพลังงานไฟฟ้าเพื่อจำหน่ายเข้าระบบของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

๑.๓) มลพิษทางอากาศที่เกิดขึ้นจากการเผาไหม้เชื้อเพลิงขยะจะถูกส่งผ่านระบบสเปรย์ด้วยปูนขาว ระบบถ่านกัมมันต์ ระบบกำจัดแบบถุงกรอง และระบบบำบัดอากาศเสียแบบเปียก (wet scrubber) ก่อนปล่อยสู่บรรยากาศทางปล่องซึ่งติดตั้งเครื่องตรวจวัดคุณภาพอากาศแบบต่อเนื่อง (Continuous Emission Monitoring System: CEMS) น้ำเสียที่เกิดขึ้นจากระบบบำบัดแบบเปียกจะส่งเข้าระบบบำบัดก่อนปล่อยสู่บ่อพักน้ำทิ้งของโรงงาน และหมุนเวียนกลับมาใช้รดน้ำต้นไม้ข้างพื้นที่โรงงาน เป็นต้น สำหรับเถ้าจากการเผาไหม้เชื้อเพลิงขยะและระบบกำจัดแบบถุงกรองจะนำไปจัดเก็บไว้ในไซโลเพื่อส่งไปกำจัดยังบริษัทที่ได้รับอนุญาตจากกรมโรงงานอุตสาหกรรม

๑.๔) มีมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหามลกระทบสิ่งแวดล้อมตามที่กำหนดไว้ในประมวลหลักปฏิบัติ (Code of Practice: CoP) เช่น ตรวจสอบคุณภาพอากาศจากปล่องระบายมลสาร ปีละ ๒ ครั้ง ตรวจสอบคุณภาพอากาศจากปล่องแบบอัตโนมัติด้วยการติดตั้งเครื่องตรวจวัดคุณภาพอากาศแบบต่อเนื่อง ทุก ๖ เดือน ตรวจวัดคุณภาพอากาศในบรรยากาศ ปีละ ๒ ครั้ง ตรวจสอบเชื้อเพลิงขยะเบื้องต้นก่อนเก็บเข้าตัวอาคารโดยตรวจวัดขนาด ความชื้น สิ่งปลอมปน สรุปผลการตรวจทุก ๑ เดือน และตรวจสอบเชื้อเพลิงขยะในอาคาร สรุปผลทุก ๖ เดือน ด้านคุณภาพน้ำทิ้ง ตรวจสอบบ่อพักน้ำเดือนละ ๑ ครั้ง และตรวจสอบระดับเสียงโดยทั่วไปปีละ ๒ ครั้ง มีจุดตรวจวัด ๓ สถานี เป็นต้น

๑.๕) ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้กำหนดมาตรการฟื้นฟูและเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบ หากมีข้อร้องเรียนและตรวจสอบพบว่าเกิดจากการประกอบกิจการของผู้ถูกร้องที่ ๑ ไว้ดังนี้ ๑) ด้านสุขภาพ ได้แก่ ค่าตรวจสุขภาพประจำปี ค่ารักษาพยาบาล เงินทดแทนค่าครองชีพ ค่าช่วยเหลือเดินทาง ค่าช่วยเหลือดูแลผู้ป่วย ๒) ด้านการประกอบอาชีพ ได้แก่ เงินชดเชยความเสียหาย ค่าปรับปรุงพื้นที่เพื่อคืนสภาพ เงินอุดหนุนสำหรับการประกอบอาชีพ ๓) ด้านที่อยู่อาศัย ได้แก่ ค่าเช่าที่อยู่อาศัย ความช่วยเหลือในการหางานใหม่

๑.๖) มีมาตรการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม เช่น กำหนดพื้นที่สีเขียวในโครงการไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ ของพื้นที่ในโครงการ การปลูกต้นไม้ทดแทนพื้นที่ที่ใช้ใน

การก่อสร้างโครงการ สนับสนุนงบประมาณจัดประเพณีท้องถิ่น จัดประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ สนับสนุนและอุดหนุนสินค้า OTOP

๒) ผู้ถูกร้องที่ ๒

๒.๑) ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน (รง.๔) ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๔ ทะเบียนโรงงานเลขที่ [REDACTED] จากกรมโรงงานอุตสาหกรรม ประกอบกิจการปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยอินทรีย์ผสมเคมี [REDACTED]

๒.๒) มีมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหามลกระทบที่กำหนดสำหรับการประกอบกิจการผลิตปุ๋ย โดยตรวจวัดปริมาณฝุ่นละออง ตรวจวัดระดับเสียง สายไฟฟ้า เครื่องใช้ไฟฟ้าเป็นประจำทุกปี จัดให้มีแนวกำแพงป้องกันเสียงในบริเวณแหล่งกำเนิดเสียง และมีระบบกำจัดฝุ่นละอองหรือเขม่าควันที่เกิดจากการผลิตที่มีขนาดและประสิทธิภาพเพียงพอ ไม่ให้เกิดความเดือดร้อนอันตรายแก่ผู้ปฏิบัติงานและผู้อยู่อาศัยใกล้เคียง

๒.๓) มีแนวทางการแก้ไขปัญหามลพิษหรือการเยียวยาความเดือดร้อนแก่ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบ โดยลดการใช้กากน้ำตาลในกระบวนการผลิตลงร้อยละ ๕๐ ติดตั้งเครื่องดูดฝุ่นและถุงกรองอากาศที่เครื่องบด ติดตั้งม่านกันฝุ่นและปลูกต้นไม้เพิ่มเติมบริเวณแนวรั้วรอบโรงงาน ปิดสัญญาณเตือนของยานพาหนะที่ใช้การผลิต สร้างห้องกระจกอะลูมิเนียมและติดตั้งเครื่องปรับอากาศให้ผู้ร้องที่ ๑ และให้ใช้ไฟฟ้าของโรงงานผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

๒.๒.๓ ข้อเท็จจริงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑) การประกอบกิจการโรงงานผลิตไฟฟ้าจากเชื้อเพลิงขยะของผู้ถูกร้องที่ ๑

๑.๑) สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครสวรรค์ (สอจ.นครสวรรค์)

(๑) วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๖๕ ผู้ร้องที่ ๒ มีหนังสือขอให้ตรวจสอบการดำเนินการของผู้ถูกร้องที่ ๑ สอจ.นครสวรรค์ จึงให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานตรวจสอบพบว่า โรงงานติดตั้งระบบบำบัดมลพิษทางอากาศแบบถุงกรอง (bag filter) ต่อด้วยระบบบำบัดอากาศเสียแบบเปียกเพื่อบำบัดมลพิษจากการเผาไหม้จากหม้อไอน้ำ และก่อนระบายอากาศออกทางปล่องระบาย ได้ติดตั้งระบบการตรวจวัดคุณภาพอากาศแบบต่อเนื่อง และกำหนดให้ปรับเปลี่ยนเวลาการทำความสะอาดโรงงานเป็นช่วงที่จะกระทบต่อการพักผ่อนของประชาชนน้อยที่สุด

(๒) วันที่ ๒๖ มกราคม และวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ สอจ.นครสวรรค์ ร่วมกับศูนย์วิจัยและเตือนภัยมลพิษโรงงานภาคเหนือ ได้เข้าตรวจวัดคุณภาพอากาศในบรรยากาศทั่วไปและจากปล่องระบายของโรงงาน พบว่า มีค่าซัลเฟอร์ไดออกไซด์เกินค่ามาตรฐานคุณภาพอากาศภายในปล่องระบายออกนอกโรงงาน จึงมีคำสั่งให้ระงับการกระทำที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ปรับปรุงแก้ไขระบบขจัดมลพิษทางอากาศจากกระบวนการเผาไหม้เชื้อเพลิงขยะให้มีขนาดและประสิทธิภาพเพียงพอ สามารถบำบัดอากาศที่ระบายออกจากโรงงานให้มีค่าปริมาณของสารเจือปนไม่เกินกว่าค่ามาตรฐานโดยมีคำรับรองของผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๖ พร้อมทั้งดำเนินคดี

/ในข้อหา...

ในข้อหาฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามข้อ ๑๖^๒ แห่งกฎกระทรวงฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในมาตรา ๘ (๕) อันมีบทกำหนดโทษตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕

(๓) วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๖ สอจ.นครสวรรค์ ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน ประจำเขต ๓ (นครสวรรค์) ได้เข้าตรวจสอบโรงงาน เพื่อตรวจติดตามการปฏิบัติตามคำสั่งให้ปรับปรุงแก้ไขระบบจัดมลพิษทางอากาศจากกระบวนการเผาไหม้เชื้อเพลิงขยะพบว่า โรงงานอยู่ระหว่างดำเนินการ คาดการณ์ว่าจะแล้วเสร็จ วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๖

(๔) วันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ทำหนังสือขอขยายระยะเวลาการปรับปรุงแก้ไขโรงงานถึงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ต่อ สอจ.นครสวรรค์

(๕) วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๖ สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน ประจำเขต ๓ (นครสวรรค์) มีคำสั่งผ่านทาง สอจ.นครสวรรค์ ให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ หยุดการประกอบกิจการในส่วนที่มีการเผาไหม้เชื้อเพลิงขยะ โดยให้ตรวจสอบและปรับปรุงการประกอบกิจการตามคำสั่งให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน

(๖) วันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๖๖ พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน ประจำเขต ๓ (นครสวรรค์) ตรวจสอบโรงงานพบว่า การรายงานมลพิษทางอากาศผ่านระบบ CEMs มีค่าไม่เกินมาตรฐาน อุปกรณ์ส่วนควบของระบบบำบัดอากาศเสียแบบเปียกเริ่มเสื่อมสภาพ อาจทำให้ประสิทธิภาพการจัดมลพิษทางอากาศลดลง พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานจึงมีคำสั่งให้ชี้แจงมาตรการการจัดการ และส่งแผนการปรับปรุงแก้ไขโรงงาน ภายใน ๑๕ วัน

(๗) วันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดส่งมาตรการจัดการแก้ไขและแผนการปรับปรุงแก้ไขโรงงานในส่วนของระบบบำบัดอากาศเสียแบบเปียก

(๘) วันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานเข้าตรวจสอบพบว่า โรงงานได้จัดทำมาตรการเสร็จเรียบร้อยแล้ว แต่การติดตั้งระบบบำบัดอากาศเสียแบบเปียกชุดใหม่ทดแทนชุดเดิมยังอยู่ระหว่างดำเนินการ

๑.๒) สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน ประจำเขต ๓ (นครสวรรค์)

(๑) ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้รับใบอนุญาตผลิตไฟฟ้าเพื่อจำหน่ายเข้าระบบจำหน่ายไฟฟ้าของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค โดยมีเงื่อนไขเฉพาะในการประกอบกิจการผลิตไฟฟ้า ๘ ข้อ^๓

/ (๒) สำนักงาน...

^๒ ข้อ ๑๖ ห้ามระบายอากาศเสียออกจากโรงงาน เว้นแต่ได้ทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างจนอากาศที่ระบายออกนั้นมีปริมาณของสารเจือปนไม่เกินกว่าค่าที่รัฐมนตรีกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ทั้งนี้ต้องไม่ใช้วิธีทำให้เจือจาง (dilution)

^๓ ๑) ต้องปฏิบัติตามมาตรการป้องกัน ติดตามตรวจสอบ และลดผลกระทบคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่กำหนดในประมวลหลักการปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อม (Code of Practice: CoP) สำหรับการใช้ขยะมูลฝอยเป็นเชื้อเพลิงในการผลิตไฟฟ้า พ.ศ. ๒๕๖๐ ตามที่คณะกรรมการกำหนดและผู้รับใบอนุญาตเสนอ ทั้งนี้ ให้ผู้รับใบอนุญาตจัดส่งรายการตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อมในระยะดำเนินการทุก ๖ เดือนนับแต่วันที่ได้รับอนุญาต ๒) หากมีความประสงค์จะเปลี่ยนแปลงรายละเอียดสาระสำคัญของโครงการ ต้องให้คณะกรรมการให้ความเห็นชอบก่อนดำเนินการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ๓) ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขสัญญาซื้อขายไฟฟ้ากับการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค โดยเคร่งครัด และหากมีการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดหรือเงื่อนไขประกอบสัญญาซื้อขายไฟฟ้าดังกล่าวจะต้องแจ้งให้คณะกรรมการทราบ หลังจากดำเนินการแล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน ทั้งนี้ ห้ามมิให้นำไฟฟ้าที่ซื้อจากการไฟฟ้าหรือแหล่งอื่นใด ที่มีได้ผลิตตามกระบวนการผลิตที่ได้ขออนุญาตไว้มาจำหน่ายกลับเข้า

(๒) สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (สำนักงาน กกพ.) ได้รับเรื่องร้องเรียนจากผู้ร้องที่ ๒ และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ๖ เรื่อง และคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) ได้มีคำสั่งให้ปรับปรุงแก้ไข หรืองดเว้นการกระทำการ ดังนี้

(๒.๑) คำสั่ง กกพ. ที่ ๑๒๕/๒๕๖๕ ให้แก้ไขปรับปรุงการประกอบกิจการผลิตไฟฟ้าและให้หยุดกิจกรรมในส่วนการเผาไหม้เชื้อเพลิงขยะ เพื่อควบคุมอัตราการระบายมลสารทางอากาศจากปล่องระบายอากาศให้มีค่าเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานกำหนดเป็นระยะเวลา ๓๐ วัน

(๒.๒) คำสั่ง กกพ. ที่ ๔๕/๒๕๖๖ ให้หยุดการประกอบกิจการในส่วนที่มีการเผาไหม้เชื้อเพลิงขยะ โดยต้องตรวจสอบที่มาและคุณภาพเชื้อเพลิง พร้อมทั้งปรับปรุงการทำงานของระบบจัดมลพิษทางอากาศ และปรับปรุงระบบ CEMs ให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน

(๓) สำนักงาน กกพ. มีแผนการตรวจติดตามสถานประกอบกิจการผลิตไฟฟ้าของผู้ถูกร้องที่ ๑ ทุก ๑ ปี โดยกำหนดเป็นกลุ่มเฝ้าระวัง (ประเภทเชื้อเพลิง) และรายงานให้ กกพ. ทราบ

๑.๓) กรมควบคุมมลพิษ

กรมควบคุมมลพิษได้ลงพื้นที่ตรวจสอบเรื่องร้องเรียนของโรงงานผู้ถูกร้องทั้งสอง ระหว่างวันที่ ๒๗ - ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ จากการตรวจสอบพบว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ประกอบกิจการตามปกติโดยประกอบกิจการตลอด ๒๔ ชั่วโมง สรุปได้ดังนี้

(๑) ขณะตรวจสอบภายในโรงงานพบว่ามีกลิ่นเหม็นเปรี้ยวและบูดเน่าของขยะเล็กน้อยบริเวณด้านข้างอาคารเก็บวัตถุดิบ และมีกลิ่นเหม็นจากระบบบำบัดอากาศเสียแบบเปียก โดยได้กลิ่นเหม็นคล้ายกลิ่นคลอรีนหรือกลิ่นกรดเข้มข้นที่บริเวณห้องควบคุมเครื่องตรวจวัดคุณภาพอากาศจากปล่องแบบต่อเนื่อง และบริเวณโดยรอบระบบบำบัดมลพิษทางอากาศแบบเปียก ซึ่งบริเวณดังกล่าวมีลักษณะเปิดโล่ง ทำให้มีกลิ่นเหม็นลักษณะเดียวกันนี้ที่บริเวณบ้านผู้ร้องที่ ๑ และสอดคล้องกับผลการตรวจสอบที่พบว่า คุณลักษณะของบ่อน้ำทิ้ง ๒ บ่อมีสภาพเป็นกรดแก่หรือกรดเข้มข้น

(๒) ผลการตรวจวัดเสียงรบกวนที่บริเวณบ้านพักอาศัยของประชาชน ห่างจากอาคารผลิตไฟฟ้าซึ่งเป็นจุดกำเนิดเสียงของโรงงาน ไปทางทิศตะวันตกประมาณ

/๕๐๐ เมตร...

ระบบโครงข่ายไฟฟ้าของการไฟฟ้า ๔) ให้ผู้รับใบอนุญาตจัดทำและส่งข้อมูลตามประกาศคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน เรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดทำและส่งข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. ๒๕๖๑ หรือฉบับที่ปรับปรุงแก้ไข ๕) ต้องจัดทำแผนปฏิบัติการฉุกเฉิน จัดการฝึกอบรม แนะนำวิธีการป้องกันเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในส่วนที่อาจก่อให้เกิดอันตราย อุบัติเหตุและอุบัติเหตุ และมีการฝึกซ้อมอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง ทั้งนี้จะต้องมีหลักฐานเอกสารการดำเนินการแสดงไว้ที่สถานประกอบกิจการให้สามารถตรวจสอบได้ตลอดเวลา ๖) หากมีกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกำหนดให้ต้องได้รับอนุญาตหรือดำเนินการอื่นใดก่อนเริ่มก่อสร้างสถานประกอบกิจการพลังงาน หรือก่อนเริ่มประกอบกิจการ ผู้รับใบอนุญาตมีหน้าที่ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายนั้นอย่างเคร่งครัดด้วย ๗) ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด หากใบอนุญาตฉบับใดฉบับหนึ่งถูกพักใช้หรือเพิกถอนจากคำพิพากษาถึงที่สุดของศาล คณะกรรมการอาจพิจารณาพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตฉบับนี้ได้ ๘) ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด หากใบอนุญาตฉบับใดฉบับหนึ่งถูกพักใช้หรือเพิกถอนจากคำพิพากษาของศาล คณะกรรมการอาจพิจารณาพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตฉบับนี้ได้

๕๐๐ เมตร ระหว่างวันที่ ๒๗ - ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ พบว่า วันที่ ๒๗ ระหว่างเวลา ๑๓.๓๐ - ๑๕.๓๐ น. มีค่าระดับการรบกวน เท่ากับ ๑๗.๑ และ ๑๕.๙ เดซิเบลเอ และวันที่ ๒๘ ระหว่างเวลา ๒๒.๑๐ - ๒๒.๓๕ น. มีค่าระดับการรบกวนเท่ากับ ๑๖.๒ ๑๖.๑ ๑๖.๓ ๑๖.๒ และ ๑๕.๘ เดซิเบลเอ ซึ่งถือว่าเป็นเสียงรบกวน ตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติฉบับที่ ๒๙ (พ.ศ. ๒๕๕๐) เรื่อง ค่าระดับเสียงรบกวน^๔

(๓) ผลการตรวจวัดฝุ่นละอองที่บริเวณบ้านพักอาศัยของประชาชนโดยรอบโรงงาน ๓ จุด ซึ่งรวมถึงฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๑๐ ไมครอน และฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๑๐๐ ไมครอน ในเวลา ๒๔ ชั่วโมง มีค่าเป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพอากาศในบรรยากาศโดยทั่วไป ตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๒๔ (พ.ศ. ๒๕๔๗) เรื่อง กำหนดมาตรฐานคุณภาพอากาศในบรรยากาศโดยทั่วไป ลงวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๕๗

(๔) ผลการตรวจสอบคุณภาพน้ำที่บ่อพักน้ำทิ้งของโรงงาน ซึ่งไม่มีการระบายออกสู่ภายนอก มีค่าเป็นไปตามมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากโรงงาน ส่วนบ่อรองรับน้ำจากระบบบำบัดมลพิษทางอากาศแบบเปียก และบ่อปรับสภาพน้ำ มีค่าความเป็นกรดและด่าง เท่ากับ ๑ และ ๓ ตามลำดับ รวมทั้งพบว่ามีค่าเหล็กค่อนข้างสูงทั้ง ๒ บ่อ สันนิษฐานว่าเกิดจากการกัดกร่อนของผนังของระบบบำบัดมลพิษทางอากาศแบบเปียก และอุปกรณ์ที่เป็นเหล็กของบ่อ

๑.๔) องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว

(๑) โรงงานของผู้ถูกร้องทั้งสองไม่เข้าหลักเกณฑ์ตามข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๔๙

(๒) โรงงานของผู้ถูกร้องที่ ๑ มีเสียงดังเป็นบางเวลา มีกลิ่นเหม็นบริเวณอาคารเก็บเชื้อเพลิงขยะและในช่วงแรกที่ขนเชื้อเพลิงขยะเข้ามาในโรงงาน และมีปัญหาเรื่องฝุ่นซึ่งเคยได้รับแจ้งและได้ลงพื้นที่ตรวจสอบที่โรงงานปล่อยควันดำ เห็นว่ามีฝุ่นดำติดไปไม้บริเวณโรงงาน บางส่วนตกบริเวณพื้นที่ของชาวบ้าน จึงขอให้โรงงานหยุดกระบวนการผลิต เพื่อให้โรงงานตรวจสอบและแก้ปัญหา ก่อน

๑.๕) อำเภอหนองบัว

เป็นหน่วยงานประสานระหว่างผู้ประกอบการและประชาชนที่ร้องเรียนว่าได้รับผลกระทบจากการประกอบการ รวมทั้งเป็นผู้ประสานส่วนราชการที่มีการกิจและอำนาจหน้าที่โดยตรงในการควบคุมดูแลการประกอบการโรงงานของผู้ถูกร้องทั้งสอง สรุปได้ว่าโรงงานของผู้ถูกร้องที่ ๑ ถูกร้องเรียนและคัดค้านการประกอบการจากผู้ร้องที่ ๒ มีผลการตรวจสอบและการดำเนินการสอดคล้องกับข้อเท็จจริงจาก สอจ.นครสวรรค์ และสำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน ประจำเขต ๓ (นครสวรรค์)

๒) การประกอบการผลิตปุ๋ยของผู้ถูกร้องที่ ๒

๒.๑) สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครสวรรค์ (สอจ.นครสวรรค์)

(๑) วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ สอจ.นครสวรรค์ได้รับหนังสือร้องเรียนจากผู้ร้องที่ ๑ ขอให้แก้ไขความเดือดร้อนจากการประกอบการโรงงาน กรณีมีกลิ่นเหม็นจาก

/กากน้ำตาล...

^๔ กำหนดค่าระดับเสียงรบกวนเท่ากับ ๑๐ เดซิเบลเอ หากค่าระดับการรบกวนที่คำนวณได้มีค่ามากกว่านี้ให้ถือว่าเป็นเสียงรบกวน

กากน้ำตาล ฝุ่นละอองและเสียงจากการประกอบกิจการ เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ ได้ตรวจสอบพบว่า ฝุ่นละอองอาจเกิดจากขั้นตอนการบดแร่ และเสียงดังอาจเกิดจากขั้นตอนการลำเลียงแร่ป้อนเข้าเครื่องบด ซึ่งโรงงานได้รับทราบถึงจุดเสียงที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบด้านฝุ่นละอองและเสียงดังต่อผู้อาศัยใกล้เคียงดังกล่าวแล้ว และอยู่ระหว่างการดำเนินการติดตั้งตาข่ายกรองแสง (shading net) เพื่อช่วยลดแรงลมป้องกันการฟุ้งกระจายของฝุ่นละอองออกสู่ภายนอกโรงงาน และอยู่ระหว่างการดำเนินการติดตั้งกำแพงซับเสียง

(๒) วันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๖ ตรวจติดตามความคืบหน้าการปรับปรุงแก้ไขของโรงงานพบว่า ได้ติดตั้งตาข่ายกรองแสง ป้องกันการฟุ้งกระจายของฝุ่นละอองบริเวณแนวรั้วโรงงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว และได้ติดตั้งกำแพงซับเสียงในขั้นตอนการลำเลียงแร่ป้อน อีกทั้งได้ต่อปล่องระบายอากาศให้สูงขึ้นจากเดิมอีก ๘ เมตร เพื่อลดกลิ่นรบกวน และมีมาตรการลดปริมาณการใช้กากน้ำตาลลงร้อยละ ๕๐ จากที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

(๓) วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ได้ร่วมกับศูนย์วิจัยและเตือนภัยมลพิษโรงงานภาคเหนือ ตรวจวัดวิเคราะห์คุณภาพอากาศและระดับเสียงรบกวนจากโรงงานของผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยติดตั้งเครื่องมือตรวจวัดคุณภาพอากาศ ณ บริเวณบ้านพักอาศัยของผู้ร้องที่ ๑ ซึ่งอยู่ห่างจากโรงงานประมาณ ๕๕๐ เมตร และติดตั้งเครื่องมือตรวจวัดระดับเสียงรบกวน ณ บริเวณบ้านพักอาศัยของผู้ร้องที่ ๑ ซึ่งอยู่ห่างจากโรงงานประมาณ ๒๘๐ เมตร ซึ่งปรากฏผลการตรวจวัดว่า มีค่าฝุ่นละอองในบรรยากาศทั่วไปและค่าระดับเสียงรบกวนไม่เกินค่ามาตรฐานที่กฎหมายกำหนด

(๔) ได้มีหนังสือกำกับให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ ประกอบกิจการด้วยความระมัดระวัง และมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจติดตามและเฝ้าระวังการประกอบกิจการเป็นระยะ

๒.๒) กรมควบคุมมลพิษ

ได้ลงพื้นที่ตรวจสอบเรื่องร้องเรียนของโรงงานผู้ถูกร้องทั้งสองระหว่างวันที่ ๒๗ - ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ พบว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ได้ประกอบกิจการทำปุ๋ยมาประมาณ ๑ สัปดาห์ เนื่องจากไม่มีคำสั่งซื้อ และไม่มีการประกอบกิจการผลิตวัตถุดิบอาหารหรือทำเครื่องปรุงเพื่อเพิ่มคุณภาพและรสชาติของอาหารเนื่องจากหยุดซ่อมบำรุงตามกำหนด ประกอบกับมีการซ่อมดับเพลิงประจำปีของโรงงาน ดังนั้น การตรวจสอบข้อเท็จจริงในครั้งนี้จึงไม่สามารถสรุปได้ว่าการประกอบกิจการของผู้ถูกร้องที่ ๒ ก่อให้เกิดผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยตามข้อร้องเรียน

๒.๓) สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ ๔ (นครสวรรค์)

จากการตรวจสอบปริมาณฝุ่นละอองในบรรยากาศบริเวณใกล้เคียงโรงงานของผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ พบว่า มีค่าฝุ่นละอองรวม เท่ากับ ๐.๐๓ มิลลิกรัมต่อลูกบาศก์เมตร และค่าฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๑๐ ไมครอนเท่ากับ ๐.๐๒ มิลลิกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐาน

๒.๔) องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว

(๑) โรงงานของผู้ถูกร้องทั้งสองไม่เข้าหลักเกณฑ์ตามข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๔๔

ของผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่พบกลิ่นเหม็นรบกวนตามที่ผู้ร้องที่ ๑ กล่าวอ้าง เนื่องจากได้ลดกำลังการผลิตลงและต่อท่อระบายอากาศให้สูงขึ้น

๒.๕) อำเภอนองบัว

โรงงานของผู้ถูกร้องที่ ๒ มีพื้นที่ติดกับที่ดินของ [REDACTED] ซึ่ง [REDACTED] ได้ร้องเรียนไปยังหลายหน่วยงาน โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ตรวจวัดวิเคราะห์ระดับเสียงและอากาศพบว่า ระดับเสียงและฝุ่นละอองไม่เกินมาตรฐาน

๒.๖) สถานีตำรวจภูธรหนองบัว

เมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๖ [REDACTED] ได้แจ้งว่า เครื่องจักรของผู้ถูกร้องที่ ๒ ส่งเสียงดังสร้างความเดือดร้อนรำคาญ พนักงานสอบสวนจึงเชิญตัวแทนของผู้ถูกร้องที่ ๒ เข้าชี้แจง โดยได้ให้ข้อมูลว่า อุตสาหกรรมจังหวัดนครสวรรค์ได้มาสุ่มตรวจวัดความดังของเครื่องจักรแล้วปรากฏว่าไม่เกินมาตรฐานที่กฎหมายกำหนด พนักงานสอบสวนได้มีหนังสือขอเอกสารการตรวจวัดค่าความดังของเสียงเครื่องจักรไปยังอุตสาหกรรมจังหวัดเพื่อนำมาให้ [REDACTED] ทราบ สำหรับกรณีผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่มีการร้องทุกข์กล่าวโทษให้ดำเนินคดี

๒.๒.๔ การแสวงหาข้อเท็จจริงของพนักงานเจ้าหน้าที่

จากการลงพื้นที่ร่วมกับกรมควบคุมมลพิษ ระหว่างวันที่ ๒๙ - ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ และตรวจติดตามปัญหาร้องเรียนในระหว่างวันที่ ๑๙ - ๒๐ มกราคม ๒๕๖๗ สรุปได้ดังนี้

๑) พื้นที่โดยรอบโรงงานของ [REDACTED] ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม ระหว่างโรงงานของผู้ถูกร้องทั้งสอง [REDACTED]

ภาพถ่ายแสดงที่ตั้งของ [REDACTED] และโรงงานของผู้ถูกร้องที่ ๑

๒) โรงงานของผู้ถูกร้องที่ ๑

๒.๑) มีการตากขยะเชื้อเพลิงกองไว้ภายในอาคาร มีกลิ่นเหม็นเปรี้ยวจากขยะเชื้อเพลิงดังกล่าวในระดับที่อาจรบกวนผู้ที่อยู่รอบโรงงานได้หากเปิดประตูอาคาร

๒.๒) มีกลิ่นเหม็นคล้ายพลาสติกไหม้ และมีเสียงดังคล้ายเสียงระเบิดเป็นระยะจากเครื่องขจัดเขม่า (soot blower) ซึ่งเป็นการทำความสะอาดของท่อหรือปล่องที่เกิดจาก

การสะสมตะกอน และเสียงจากเครื่องกำเนิดไฟฟ้าที่มีป้ายเตือนกำกับว่า พื้นที่บริเวณนี้มีอันตรายจากเสียงดัง ทั้งนี้กลิ่นเหม็นและเสียงดังที่เกิดขึ้นมีระดับที่อาจรบกวนผู้ที่อยู่รอบโรงงานได้

๓) โรงงานของผู้ถูกร้องที่ ๒

๓.๑) โรงงานแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ส่วนแรกสำหรับผลิตอาหารคนและสัตว์ ส่วนที่สองสำหรับผลิตปุ๋ย โดยใช้แอมโมเนียมเป็นวัตถุดิบหลัก ขั้นตอนการผลิตปุ๋ยจะใช้กากน้ำตาลเป็นตัวผสมให้ปุ๋ยจับตัวเป็นเม็ด ทั้งนี้จะผลิตในช่วงเวลาที่มีคำสั่งซื้อจากลูกค้าเท่านั้น

๓.๒) ขั้นตอนการบดแอมโมเนียมอยู่ในอาคารที่มิดชิด มีระบบกำจัดฝุ่นละอองภายในอาคาร อย่างไรก็ตามมีฝุ่นละอองรั่วไหลออกภายนอกอาคารบ้าง แต่ยังจำกัดอยู่ภายในบริเวณพื้นที่ของโรงงาน เนื่องจากผู้ถูกร้องที่ ๒ ปลุกต้นไม้โดยรอบโรงงาน ทำกำแพงเสริมตาข่ายพลาสติกอีกชั้นหนึ่ง สูงจากพื้นประมาณ ๕ เมตร และใช้หัวสเปรย์ฉีดน้ำเพื่อลดฝุ่นละอองฟุ้งกระจายออกสู่ภายนอก

๓.๓) การประกอบกิจการของผู้ถูกร้องที่ ๒ มีฝุ่นละอองภายในโรงงานบ้าง มีเสียงดังจากขั้นตอนการบดแอมโมเนียมในช่วงเวลากลางวัน แต่อยู่ในระดับที่ไม่ก่อความเดือดร้อนรำคาญ และไม่พบว่ามีการก่อกวนน้ำตาลในระดับที่จะก่อให้เกิดการรบกวน

๓.๔) ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ป้องกันเยียวยาความเดือดร้อนรำคาญจากการประกอบกิจการให้แก่ผู้ร้องที่ ๑ โดยกันห้องในบ้านด้วยผนังกระจก พร้อมทั้งติดตั้งเครื่องปรับอากาศเพื่อลดปัญหาเสียงดัง กลิ่นเหม็น และฝุ่นละออง โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายรวมถึงค่าใช้ไฟฟ้า

๓. ความเห็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรณีตามคำร้องมีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่า ผู้ถูกร้องทั้งสองได้กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ร้องทั้งสองและประชาชนในพื้นที่ กรณีการประกอบกิจการผลิตไฟฟ้าจากเชื้อเพลิงขยะของผู้ถูกร้องที่ ๑ และกรณีการประกอบกิจการผลิตปุ๋ยของผู้ถูกร้องที่ ๒ ในพื้นที่ตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ หรือไม่ โดยมีข้อพิจารณาดังนี้

๓.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๔๓ (๒)^๕ ได้รับรองสิทธิของบุคคลและชุมชนในการจัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งรัฐยังมีหน้าที่ตามมาตรา ๕๗ (๒)^๖ ที่จะต้องคุ้มครอง บำรุงรักษา พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

/ข้อ ๑๒...

^๕ มาตรา ๔๓ บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืนตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

ฯลฯ

ฯลฯ

^๖ มาตรา ๕๗ รัฐต้อง

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) อนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา พื้นฟู บริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมดำเนินการและได้รับประโยชน์จากการดำเนินการดังกล่าวด้วยตามที่กฎหมายบัญญัติ

ข้อ ๑๒^๗ ที่ได้ให้การรับรองสิทธิของบุคคลในการดำรงชีวิตในสิ่งแวดล้อมและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพกายและสุขภาพจิตตามมาตรฐานสูงสุด โดยรัฐภาคีจะต้องปรับปรุงในทุกด้านของสุขลักษณะทางสิ่งแวดล้อมและอุตสาหกรรมเพื่อบรรลุผลในการทำให้สิทธิเหล่านี้เป็นจริงอย่างสมบูรณ์ และคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ได้มีมติรับรองให้สิทธิในการมีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย สะอาด ถูกสุขอนามัย และยั่งยืน เป็นสิทธิมนุษยชน^๘ ประกอบกับพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕^๙ ได้ให้การรับรองและคุ้มครองสิทธิของบุคคลที่จะดำรงชีวิตในสิ่งแวดล้อมและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ รวมทั้งต้องให้หลักประกันว่าการพัฒนาสิทธิทางเศรษฐกิจและการจัดการโรคภัยและทรัพยากรธรรมชาติ จะไม่ลดทอนวิถีชีวิตของประชาชน และตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการแห่งผลประโยชน์ร่วมกัน นอกจากนี้ หลักการชี้แนะของสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน^{๑๐} (United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights: UNGPs) ได้ระบุถึงหน้าที่ของภาครัฐและความรับผิดชอบของภาคธุรกิจในการเคารพสิทธิมนุษยชนโดยประกอบไปด้วยเสาหลัก ๓ ประการ คือ (๑) การคุ้มครองสิทธิมนุษยชน (๒) การเคารพสิทธิมนุษยชน และ (๓) การเยียวยา

๓.๒ กรณีตามคำร้องมีประเด็นพิจารณา ๒ ประเด็น ดังนี้

๓.๒.๑ ประเด็นที่ ๑ การประกอบกิจการโรงงานผลิตไฟฟ้าจากเชื้อเพลิงขยะของผู้ถูกร้องที่ ๑ ก่อให้เกิดมลพิษและสร้างความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้ร้องทั้งสองและประชาชนที่อยู่ใกล้เคียง เป็นการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่

^๗ ข้อ ๑๒

๑. รัฐภาคีแห่งกติกานี้รับรองสิทธิของทุกคนที่จะมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตตามมาตรฐานสูงสุดเท่าที่เป็นได้

๒. ขั้นตอนในการดำเนินการโดยรัฐภาคีแห่งกติกานี้ เพื่อบรรลุผลในการทำให้สิทธินี้เป็นจริงอย่างสมบูรณ์จะต้องรวมถึงสิ่งต่าง ๆ ที่จำเป็นเพื่อ

ฯลฯ

ฯลฯ

(ข) การปรับปรุงในทุกด้านของสุขลักษณะทางสิ่งแวดล้อมและอุตสาหกรรม

ฯลฯ

ฯลฯ

^๘ เมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๖๔ คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติลงมติเห็นชอบและประกาศว่าการเข้าถึงสิ่งแวดล้อมที่สะอาด ดีต่อสุขภาพ และยั่งยืน (clean, healthy and sustainable environment) เป็นสิทธิมนุษยชนสากล

^๙ มาตรา ๕ บุคคลมีสิทธิในการดำรงชีวิตในสิ่งแวดล้อมและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ

บุคคลมีหน้าที่ร่วมกับหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการให้เกิดสิ่งแวดล้อมและสภาพแวดล้อมตามวาระหนึ่ง

^{๑๐} ในปี ค.ศ. ๒๐๑๑ องค์การสหประชาชาติได้รับรอง “หลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน” (UN Guiding Principles on Business and Human Rights: UNGPs) ซึ่งมีเนื้อหาระบุถึงหน้าที่ของภาครัฐและความรับผิดชอบของภาคธุรกิจในการเคารพสิทธิมนุษยชน โดยประกอบไปด้วยเสาหลัก ๓ ประการ คือ (๑) การคุ้มครองสิทธิมนุษยชน (protect) หมายถึง หน้าที่ของรัฐที่จะคุ้มครองมิให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนจากการดำเนินการของภาคธุรกิจ รวมถึงรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจ (๒) การเคารพสิทธิมนุษยชน (respect) หมายถึง ความรับผิดชอบของภาคธุรกิจที่จะเคารพสิทธิมนุษยชนโดยหลีกเลี่ยงการกระทำที่ละเมิดหรือมีส่วนร่วมในการสร้างผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชน (๓) การเยียวยา (remedy) หมายถึง การที่ผู้ได้รับผลกระทบจากการดำเนินธุรกิจสามารถเข้าถึงการแก้ไข เยียวยา ฟ้นฟู ที่มีประสิทธิภาพทั้งกลไกตามกระบวนการยุติธรรมและอื่น ๆ

ทั้งนี้ ในส่วนความรับผิดชอบของภาคธุรกิจในการเคารพสิทธิมนุษยชนมีหลักการดำเนินการ ได้แก่ การมีคำประกาศนโยบายด้านสิทธิมนุษยชนว่าบุคลากรในองค์กร คู่ค้า และฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจะไม่ละเมิดสิทธิมนุษยชน การจัดให้มีกระบวนการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้านที่ระบุความเสี่ยง การป้องกัน และการบรรเทาผลกระทบ และกำหนดหน่วยการกระทำหรือมีส่วนร่วมในการกระทำที่กระทบต่อสิทธิมนุษยชน ทั้งนี้ ภาครัฐและภาคธุรกิจมีหน้าที่ในการจัดให้มีกลไกการเยียวยาที่รวดเร็วและเป็นธรรม

๑) จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า

๑.๑) ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน (รง.๔) จากกระทรวงอุตสาหกรรม และใบอนุญาตประกอบกิจการผลิตไฟฟ้าจากคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) [REDACTED]

๑.๒) ผู้ถูกร้องที่ ๑ ใช้ระบบบำบัดมลพิษทางอากาศเพื่อควบคุมมลพิษจากการเผาไหม้เชื้อเพลิง และติดตั้งเครื่องตรวจวัดคุณภาพอากาศแบบต่อเนื่อง ใช้ระบบบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยน้ำทิ้งลงสู่บ่อพักและใช้หมุนเวียนรดน้ำต้นไม้ภายในบริเวณโรงงาน กำจัดเถ้าจากการเผาไหม้ด้วยการส่งไปกำจัดยังบริษัทที่ได้รับอนุญาตจากกรมโรงงานอุตสาหกรรม

สำหรับการป้องกันและแก้ไขปัญหาผลกระทบต่อประชาชนและสิ่งแวดล้อม ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในประมวลหลักปฏิบัติ โดยตรวจวัดคุณภาพอากาศ คุณภาพน้ำ และเสียงดัง ตามกำหนดระยะเวลา หากมีข้อร้องเรียนและตรวจสอบพบว่าเกิดจากการประกอบกิจการโรงงาน ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้กำหนดมาตรการเยียวยาด้านสุขภาพ ด้านการประกอบอาชีพ และด้านที่อยู่อาศัย รวมทั้งมาตรการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม

๑.๓) เมื่อปลายปี ๒๕๖๕ ผู้ร้องที่ ๒ ได้ร้องเรียนให้ตรวจสอบปัญหามลพิษจากการดำเนินการของผู้ถูกร้องที่ ๑ ต่อมาเมื่อเดือนมกราคมและกุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ สอจ.นครสวรรค์ ร่วมกับศูนย์วิจัยและเตือนภัยมลพิษโรงงานภาคเหนือ ได้เข้าตรวจสอบแล้วพบว่า มีก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์เกินค่ามาตรฐานคุณภาพอากาศภายในปล่องระบายออกนอกโรงงาน จึงมีคำสั่งให้ระงับการกระทำที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ปรับปรุงแก้ไขระบบขจัดมลพิษทางอากาศจากระบบการเผาไหม้เชื้อเพลิงขยะชุมชนแปรรูป (RDF) ให้มีขนาดและประสิทธิภาพเพียงพอสามารถบำบัดอากาศที่ระบายออกจากโรงงานมีค่าปริมาณของสารเจือปนไม่เกินกว่าที่กฎหมายกำหนด พร้อมทั้งดำเนินคดีกับโรงงานตามพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว

ต่อมาช่วงเดือนเมษายน-พฤษภาคม ๒๕๖๖ สอจ.นครสวรรค์ ร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องได้เข้าตรวจสอบโรงงานเป็นระยะ พบว่า อุปกรณ์ส่วนควบของระบบบำบัดอากาศเสียแบบเปียกเริ่มเสื่อมสภาพ ส่วนการติดตั้งระบบบำบัดอากาศเสียแบบเปียกชุดใหม่ทดแทนชุดเดิม ยังอยู่ระหว่างดำเนินการ

๑.๔) สำนักงาน กกพ. ได้รับเรื่องร้องเรียนจากผู้ร้องที่ ๒ ซึ่ง กกพ. หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และ สอจ.นครสวรรค์ ได้มีคำสั่งให้ปรับปรุงแก้ไข หรือดเว้นการกระทำ ได้แก่ คำสั่ง กกพ. ที่ ๑๒๕/๒๕๕๕ และที่ ๔๕/๒๕๖๖ ให้แก้ไขปรับปรุงการประกอบกิจการ และให้หยุดกิจกรรมในส่วนการเผาไหม้เชื้อเพลิง RDF เพื่อควบคุมอัตราการระบายมลสารทางอากาศจากปล่องระบายอากาศให้มีค่าเป็นไปตามมาตรฐานเป็นระยะเวลา ๓๐ วัน โดยสำนักงาน กกพ. มีแผนตรวจติดตามสถานประกอบกิจการโรงงานของผู้ถูกร้องที่ ๑ ทุก ๑ ปีและกำหนดเป็นกลุ่มเฝ้าระวัง (ประเภทเชื้อเพลิง)

๑.๕) กรมควบคุมมลพิษตรวจสอบโรงงานของผู้ถูกร้องที่ ๑ ระหว่างวันที่ ๒๗-๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๖ พบว่า มีกลิ่นเหม็นเปรี้ยวและบูดเน่าของขยะบริเวณด้านข้างอาคารเก็บวัตถุดิบ มีกลิ่นเหม็นจากระบบบำบัดอากาศเสียแบบเปียก มีกลิ่นเหม็นคล้ายกลิ่นคลอรีนหรือกลิ่นกรดเข้มข้นที่บริเวณห้องควบคุมระบบตรวจสอบคุณภาพอากาศจากปล่องแบบต่อเนื่อง และบริเวณ

ระบบบำบัดมลพิษอากาศเสียแบบเปียก ซึ่งบริเวณดังกล่าวมีลักษณะเปิดโล่ง ทำให้มีกลิ่นเหม็นลักษณะเดียวกันที่บริเวณบ้านของผู้ร้องที่ ๑

ผลการตรวจวัดเสียงรบกวนที่บริเวณบ้านของผู้ร้องที่ ๑ พบว่า วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ มีค่าระดับการรบกวนเท่ากับ ๑๗.๑ และ ๑๕.๙ เดซิเบลเอ และวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ มีค่าระดับการรบกวนเท่ากับ ๑๖.๒ ๑๖.๑ ๑๖.๓ ๑๖.๒ และ ๑๕.๘ เดซิเบลเอ ซึ่งถือว่าเป็นเสียงรบกวน ส่วนผลการตรวจวัดฝุ่นละอองในบรรยากาศโดยทั่วไป และคุณภาพน้ำที่บ่อพักน้ำทิ้งของโรงงานมีค่าเป็นไปตามมาตรฐาน

๑.๖) จากการลงพื้นที่ตรวจสอบของพนักงานเจ้าหน้าที่ และข้อมูลที่ได้รับจากองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว ผู้ร้องทั้งสอง ประชาชนที่พักอาศัยใกล้เคียง และเกษตรกรรอบพื้นที่โรงงานได้ให้ข้อเท็จจริงสอดคล้องกันว่า โรงงานของผู้ถูกร้องที่ ๑ ก่อให้เกิดปัญหากลิ่นเหม็นเสียงดัง และฝุ่นละอองรบกวนจริง

๒) พิจารณาแล้วเห็นว่า จากการตรวจสอบการประกอบกิจการโรงไฟฟ้าเชื้อเพลิงชีวมวลของผู้ถูกร้องที่ ๑ โดย สอจ.นครสวรรค์ สำนักงาน กกพ. และกรมควบคุมมลพิษ ได้ผลสอดคล้องกันว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ประกอบกิจการที่ก่อให้เกิดปัญหามลพิษทางอากาศที่มาจากการเผาไหม้เชื้อเพลิงขยะและการสะสมหมักหมมของเชื้อเพลิงขยะดังกล่าว เสียงดังรบกวนจากเครื่องจักรโดยปราศจากการควบคุมดูแลอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพตลอดเวลาที่ประกอบกิจการ ซึ่ง กกพ. ได้เคยสั่งให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ หยุดประกอบกิจการในส่วนของการเผาไหม้เชื้อเพลิงขยะชั่วคราวเพื่อให้ปรับปรุงแก้ไขปัญหามาแล้วหลายครั้ง และกำหนดให้เป็นโรงงานในกลุ่มเฝ้าระวัง (ประเภทเชื้อเพลิง) นอกจากนี้ ปัญหามลพิษดังกล่าวยังได้รั่วไหลและแพร่กระจายออกสู่ภายนอกโรงงาน เกิดผลกระทบต่อผู้ร้องทั้งสอง ประชาชนที่พักอาศัยใกล้เคียง และเกษตรกรโดยรอบพื้นที่ สอดคล้องกับข้อมูลจากการลงพื้นที่ตรวจสอบของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่พบว่า โรงงานของผู้ถูกร้องที่ ๑ ก่อให้เกิดปัญหากลิ่นเหม็นเสียงดัง และฝุ่นละอองรบกวนจริง

ดังนั้น มลพิษจากการประกอบกิจการโรงงานไฟฟ้าชีวมวลของผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงกระทบต่อสิทธิของบุคคลในการดำรงชีวิตในสิ่งแวดล้อมและสภาพแวดล้อมที่ดีของผู้ร้องทั้งสอง และประชาชนใกล้เคียง ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมให้การรับรองไว้ และยังเป็นการดำเนินธุรกิจโดยไม่เคารพสิทธิมนุษยชน ซึ่งไม่เป็นไปตามหลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนด้วย การประกอบกิจการของผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงมีการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน เห็นควรเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน และมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อผู้ถูกร้องที่ ๑ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓.๒.๒ ประเด็นที่ ๒ การประกอบกิจการโรงงานผลิตปุ๋ยเคมีของผู้ถูกร้องที่ ๒ ก่อให้เกิดมลพิษและสร้างความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้ร้องทั้งสองและประชาชนที่อยู่ใกล้เคียง อันเป็นการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่

๑) จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า

/๑.๑) ผู้ถูกร้องที่ ๒...

๑.๑) ผู้ถูกร้องที่ ๒ ประกอบกิจการปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยอินทรีย์ผสมเคมี ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน (รง.๔) จากกระทรวงอุตสาหกรรม เริ่มประกอบกิจการเมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๖

๑.๒) ผู้ถูกร้องที่ ๒ มีมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษที่เกิดขึ้นจากการประกอบกิจการ โดยจัดให้มีแนวกำแพงป้องกันเสียงในบริเวณแหล่งกำเนิดเสียง และมีระบบขจัดฝุ่นละอองหรือเขม่าควันที่เกิดจากการผลิตที่มีขนาดและประสิทธิภาพเพียงพอ และตรวจวัดระดับเสียงและปริมาณฝุ่นละอองเป็นประจำทุกปี

ที่ผ่านมาผู้ถูกร้องที่ ๒ มีมาตรการป้องกันแก้ไขปัญหามลพิษจากการประกอบกิจการที่ส่งผลกระทบต่อประชาชน เช่น ลดการใช้กากน้ำตาลในกระบวนการผลิตลงร้อยละ ๕๐ เพื่อแก้ไขปัญหากลิ่นรบกวน ติดตั้งเครื่องดูดฝุ่นและถุงกรองอากาศที่เครื่องบด ติดตั้งม่านกันฝุ่นและปลูกต้นไม้เพิ่มเติมบริเวณแนวรั้วรอบโรงงาน เพื่อแก้ไขปัญหามลพิษ ปิดสัญญาณเตือนของยานพาหนะที่ใช้ในการผลิต เพื่อแก้ไขปัญหเสียงดังรบกวน เป็นต้น สำหรับกรณีการป้องกันปัญหามลพิษที่บ้านของผู้ร้องที่ ๑ ได้สร้างห้องกระจกอะลูมิเนียมและติดตั้งเครื่องปรับอากาศให้ภายในบ้านพักอาศัย และให้ใช้ไฟฟ้าจากโรงงานผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

๑.๓) เมื่อต้นปี ๒๕๖๖ สอจ.นครสวรรค์ได้รับหนังสือร้องเรียนจากผู้ร้องที่ ๑ ขอให้แก้ไขปัญหากลิ่นเหม็นจากกากน้ำตาล ฝุ่นละออง และเสียง จากการประกอบกิจการโรงงานของผู้ถูกร้องที่ ๒ จากการตรวจสอบพบว่า มีปัญหาฝุ่นละอองจากขั้นตอนการบดแร่ และเสียงดังจากขั้นตอนการลำเลียงแร่ยิบซัมเข้าเครื่องบด ซึ่งโรงงานได้รับทราบปัญหาดังกล่าวและอยู่ระหว่างการแก้ไข ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๖ สอจ.นครสวรรค์ได้ตรวจติดตามการแก้ไขปัญหพบว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้ว และจากการตรวจวัดพบว่า มีค่าฝุ่นละอองในบรรยากาศทั่วไปและค่าระดับเสียงรบกวนไม่เกินมาตรฐาน ทั้งนี้ เมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ ๔ (นครสวรรค์) ตรวจสอบไม่พบว่ามีเสียงรบกวนจากการประกอบกิจการของผู้ถูกร้องที่ ๒ และมีค่าฝุ่นละอองในบรรยากาศทั่วไปเป็นไปตามมาตรฐานเช่นกัน สอดคล้องกับข้อเท็จจริงจากอำเภอหนองบัวว่า ผู้ร้องที่ ๑ ได้ร้องเรียนไปหลายหน่วยงาน โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ตรวจวัดระดับเสียง และฝุ่นละอองแล้วพบว่าไม่เกินมาตรฐานที่กฎหมายกำหนด

๑.๔) จากการลงพื้นที่ตรวจสอบของพนักงานเจ้าหน้าที่พบว่า การประกอบกิจการของผู้ถูกร้องที่ ๒ มีฝุ่นละอองภายในโรงงานบ้าง มีเสียงดังจากขั้นตอนการบดแร่ในช่วงเวลากลางวัน ซึ่งยังจำกัดอยู่ภายในโรงงานไม่ได้ก่อความเดือดร้อนรำคาญต่อผู้อาศัยอยู่ใกล้เคียง และไม่พบว่ามีกลิ่นกากน้ำตาลในระดับที่จะก่อให้เกิดการรบกวน ซึ่งสอดคล้องกับข้อเท็จจริงจากองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว

๒) พิจารณาแล้วเห็นว่า จากการตรวจสอบการประกอบกิจการโรงงานผลิตปุ๋ยของผู้ถูกร้องที่ ๒ โดย สอจ.นครสวรรค์ และสำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ ๔ (นครสวรรค์) พบว่า มีค่าฝุ่นละอองในบรรยากาศทั่วไป ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๑๐ ไมครอน และค่าระดับเสียงรบกวนไม่เกินมาตรฐานที่กฎหมายกำหนด ประกอบกับการลงพื้นที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ก็ไม่พบว่าโรงงานของผู้ถูกร้องที่ ๒ จะก่อให้เกิดปัญหามลพิษดังกล่าวในระดับที่จะเกิดความเดือดร้อนรำคาญต่อผู้อาศัยอยู่ใกล้เคียง กรณีจึงไม่อาจรับฟังได้ว่าการประกอบกิจการของผู้ถูกร้องที่ ๒ มีการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ร้องที่ ๑ หรือประชาชนที่อาศัยอยู่ใกล้เคียง

๔. มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๔๐/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๗ จึงมีมติดังนี้

๔.๑ ประเด็นที่ ๑ การประกอบกิจการผลิตไฟฟ้าจากเชื้อเพลิงขยะของผู้ถูกร้องที่ ๑ มีการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๔.๒ ประเด็นที่ ๒ การประกอบกิจการผลิตปุ๋ยของผู้ถูกร้องที่ ๒ ยังไม่อาจรับฟังได้ว่า มีการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๔.๓ ให้เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน และมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อผู้ถูกร้องที่ ๑ คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครสวรรค์ และองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว ทั้งนี้ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๑) และ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๑) และ (๓) ประกอบมาตรา ๓๖ และมาตรา ๔๒ ดังนี้

๔.๓.๑ มาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๑) ให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดการแก้ไขปรับปรุงสภาพการประกอบกิจการ มิให้เกิดปัญหามลพิษสร้างความเดือดร้อนรำคาญต่อประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียงโรงงาน พร้อมทั้งจัดทำแผนการตรวจสอบโรงงาน เครื่องจักร เครื่องมือ อุปกรณ์ และระบบบำบัดกำจัดมลพิษให้พร้อมใช้งาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดเวลาที่ประกอบกิจการ รวมถึงมีมาตรการหรือแนวทางป้องกันผลกระทบจากปัญหามลพิษ โดยให้คำนึงถึงการประกอบธุรกิจโดยเคารพสิทธิมนุษยชน หลีกเลี่ยงการกระทำที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือสร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้ร่วมกัน และให้เสนอแผนดังกล่าวต่อสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครสวรรค์ในฐานะเจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข และสำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานประจำเขต ๓ (นครสวรรค์) เพื่อใช้กำกับดูแล และติดตามตรวจสอบให้เป็นไปตามกฎหมาย

๒) ให้คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครสวรรค์ และองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๐ พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ตามลำดับ สั่งการให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ แก้ไขปรับปรุงสภาพการประกอบกิจการ มิให้เกิดปัญหามลพิษสร้างความเดือดร้อนรำคาญต่อประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียงโรงงาน หากจงใจฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว ให้ดำเนินคดีตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดต่อไป

ทั้งนี้ ให้ดำเนินการตามข้อ ๑) และ ๒) ข้างต้น ภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงานฉบับนี้

๔.๓.๒ มาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

๑) ให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ดำเนินการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน (Human Rights Due Diligence: HRDD) ตามหลักการ UNGPs โดยเฉพาะการระบุและประเมินผล

กระทบต่อผู้อยู่อาศัยบริเวณใกล้เคียงและสิ่งแวดล้อม แนวทางการแก้ไขปัญหาและเยียวยาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการประกอบกิจการ

๒) ให้สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานปรับแผนการตรวจติดตามสถานประกอบกิจการโรงงานของผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งถูกกำหนดเป็นกลุ่มเฝ้าระวัง (ประเภทเชื้อเพลิง) จากที่กำหนดไว้ทุก ๑ ปี ให้เหมาะสมสอดคล้องกับข้อเท็จจริง เนื่องจากสถานประกอบกิจการของผู้ถูกร้องที่ ๑ ยังคงมีปัญหามลพิษที่สร้างความเดือดร้อนต่อประชาชนที่อาศัยบริเวณใกล้เคียงอย่างต่อเนื่อง

๓) ให้องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวกำหนดแผนการเข้าตรวจสอบและเฝ้าระวังผลกระทบจากปัญหามลพิษของโรงงานผู้ถูกร้องที่ ๑ อย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง และเผยแพร่ผลการตรวจสอบให้แก่ประชาชนที่อาศัยอยู่ใกล้เคียงรับทราบ ทั้งนี้ ควรแต่งตั้งคณะกรรมการทำหน้าที่ตรวจสอบตามแผนงานดังกล่าวโดยมีประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนหรือผู้แทนเป็นองค์ประกอบในคณะกรรมการด้วย

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์

นางปรีดา คงแป้น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาติ เศรษฐมาลินี

นางสาวศยามล ไกยูรวงศ์

นางสาวปติกาญจน์ สิทธิเดช

นายวสันต์ ภัยหลีกลี้

นางสาวสุภัทรา นาคะผิว

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ